

Stanovisko k nově vyhlášenému nouzovému stavu dne 14.2.2021.

Vláda z našeho pohledu zjevně obešla jak samotné ustanovení čl. 6 ústavního zákona č. 110/1998 Sb., tak i ústavní principy a Ústavu při vyhlášení nouzového stavu usnesením č. 125 z letošního roku. Konkrétně pak čl. 15 Ústavy odst. 1 s přihlédnutím k základním principům dělby moci ustanovené např. v čl. 1 odst. 1 Ústavy. Tento protiústavní krok z našeho pohledu míří na samostatnou podstatu ústavního pořádku a jeho faktické "vyřazení", když fakticky vyřazuje kontrolu moci zákonodárné nad výkonnou a fakticky nastává stav, kdy vláda má moc výkonnou, ale i zákonodárnou a nikomu se nemusí zpovídat.

Čl. 6 ústavního zákona č. 110/1998 Sb. nedává faktickou možnost Vládě opětovně vyhlásit nouzový stav, pokud nebudou jiné důvody pro vyhlášení nouzového stavu. Vláda se ani nesnaží navodit dojem, že by byly pro toto vyhlášení nové důvody. Konečně odůvodnění zní identicky, tedy že: „z důvodu ohrožení zdraví v souvislosti s prokázáním výskytu koronaviru /označovaný jako SARS CoV-2/ na území České republiky.“ Toto odůvodnění je součástí jak usnesení č. 125 z letošního roku, tak usnesení č. 957 z roku 2020, tedy odůvodnění vyhlášeného nouzového stavu, který trval až do 14.2.2021. Samotné usnesení č. 125 nemluví o jiném právním rámci (žádosti hejtmanů) či podkladu pro vydané usnesení. Z médií však je patrný postoj Vlády, že k tomuto kroku (vyhlášení nového nouzového stavu) ji vede domněnka, že žádost hejtmanů ji k tomuto opravňuje. Jak jsme uvedli výše, samotné usnesení toto nikterak nezmiňuje, a navíc neznáme předpis, který by takovýto krok umožňoval. Konečně neznáme ani úvahu Vlády, jaký předpis by toto měl umožnit, když Vláda sice mediálně odkazuje „na expertízy právníků ministerstva“, ale tyto nepublikovala. Konečně i z obecných mediálních tvrzení plyne, že tento nárok opírá vláda o znění krizového zákona, tedy úpravy nižší právní síly, než ústavní zákon č. 110/1998 Sb. Obyčejný zákon tedy nemůže měnit pravidla a potřebu souhlasu Poslanecké sněmovny dané ústavním zákonem o bezpečnosti s normami vyšší právní síly (ústavní).

Hejtmané se nemohou opírat ani o ústavní právo na samosprávu územních celků, protože postup hejtmanů podle krizového zákona je výkonem přenesené státní správy na kraje, nikoliv součástí krajské samosprávy (samostatné působnosti). Asociace hejtmanů je soukromoprávní korporace, která nemůže nahradit nutný ústavní souhlas Poslanecké sněmovny. I když na jaře 2020 odmítl Ústavní soud přezkoumávat usnesení o nouzovém stavu jako akt vládnutí, nastala situace materiálně odlišná, protože vyhlášení nouzového stavu ze stejných důvodů a bezprostředně navazující na nouzový stav, který musel být ukončen, jelikož vláda nezískala souhlas Poslanecké sněmovny k jeho prodloužení, je protiústavní v procesu svého přijetí a snaha nahradit souhlas Poslanecké sněmovny žádostí hejtmanů je základním zásahem do pravidel dělby moci a principů právního státu. Je vůbec otázkou, zda takový akt není akt nejen neústavní, ale pro vadu svého přijetí i nulitní (paakt).

Pro úplnost uvádíme citaci čl.6 úst. zák. č. 110/1998 Sb.:

(1) Nouzový stav se může vyhlásit jen s uvedením důvodů na určitou dobu a pro určité území. Současně s vyhlášením nouzového stavu musí vláda vymezit, která práva stanovená ve zvláštním zákoně a v jakém rozsahu se v souladu s Listinou základních práv a svobod omezují a které povinnosti a v jakém rozsahu se ukládají. Podrobnosti stanoví zákon.

(2) Nouzový stav se může vyhlásit nejdéle na dobu 30 dnů. **Uvedená doba se může prodloužit jen po předchozím souhlasu Poslanecké sněmovny.**

(3) Nouzový stav končí uplynutím doby, na kterou byl vyhlášen, pokud vláda nebo Poslanecká sněmovna nerozhodnou o jeho zrušení před uplynutím této doby.

Mgr. Ing. Martin Kalabis, advokát